

**POZIV NA OBJAVLJIVANJE RADOVA U TEMATSKOM BROJU
ČASOPISA CROATICA ET SLAVICA IADERTINA
POD NASLOVOM**

**BILO KUDA, STIL SVUDA
(Stilistika u teoriji i praksi)**

Stilistika kao lingvistička i književnoteorijska disciplina slavi malo više od sto godina službenog postojanja. Začeta u strukturalističkom okrilju De Saussureova studenta Charlesa Ballyja, nastavila se razvijati po neprekidnosti uzduž lingvističkih i književnoteorijskih silnica. Sam je Bally u poznatoj *Raspravi o francuskoj stilistici* (1909) izveo veliki teorijski korak od afektivnosti do ekspresivnosti kao temeljnih stilističkih kategorija. Uz njih, stilem, stilematičnost, stilogenost, stilska (ne)obilježnost i estetska vrijednost ostale su do danas opće stilističke kategorije.

Navedene su kategorije (prije svega ekspresivnost i stilska (ne)obilježnost) pomno definirane u lingvističkoj stilistici i njima su obilježe kategorije u različitim teorijskim granama lingvistike prilikom definiranja određenih jedinica koje predstavljaju odklon od norme prema stilu. Uz kategorizacije i vrednovanja u gramatikama, pojavile su se i neke kritike tog pristupa jer prije svega on podrazumijeva jedan mogući koncept stila s uporištem u teoriji otklona.

Prilikom prijelaza iz lingvističke stilistike u književnu, navedene se kategorije javljaju i aplikativno uporabljaju. Taj je pristup dugi niz godina bio prisutan u domaćoj i regionalnoj stilistici, no pojavio se otpor takvom nekritičkom preuzimanju lingvističke metode u stilističkoj analizi i vrednovanju književnog teksta (Zdenko Lešić, Radoje Simić, Ljubiša Radenković).

Osim lingvostilistike kao lingvističke discipline, u obzoru njezina lingvističkog definiranja stoji i funkcionalna stilistika. Primarno definirana u Praškoj školi, doživjela je do danas brojne preinake i nadopune (Branko Tošović, Marina Katnić Bakaršić, Radoje Simić, Jelena Jovanović Simić, Marina Kovačević, Lada Badurina). Najznačajnija prevrednovanja prisutna su u monografiji *Raslojavanje jezične stvarnosti* (2001) Marine Kovačević i Lade Badurina u kojoj se stil zamjenjuje pojmom diskursa i preko teorijskih zasada stilistike diskursa pokušava iznaći novi pogled na funkcionalne stilove.

U obzoru drugih lingvističkih teorijsko-metodoloških paradigmi, stilistika se povezala sa semiotikom, analizom diskursa, teorijom govornih činova i kognitivnom lingvistikom i dala značajne rezultate u npr. semiostilističkom pogledu na stil Georgesa

Molinića, konceptom književnog stila Jorgena Dinesa Johansena, verbatologijom kao paradigmatom verbalizacije svijeta koja nastaje u sinergiji stilistike teksta i teorije govornih činova u knjizi *Verbatologija* (2015) Radoja Simića i Jelene Jovanović Simić te rekonceptualizacijom poetske metafore kroz kognitivno-lingvistički aspekt u knjizi Marka Turnera *More than Cool Reason* (1989).

Na polju lingvistike, stilistika se nastavila razvijati usporedno s drugim paradigma i širiti svoje polje djelovanja. Na planu teorije književnosti, ona se tradicionalno smatra književnoteorijskom disciplinom, no do danas ni u domaćim ni u regionalnim, ali ni u europskim okvirima nije dosegnuto koji je njezin status unutar književnoteorijske paradigme, tj. što je uopće književni stil. Prije svega, pitanje je li književna stilistika zasebna grana ili se povezuje s već postojećim od kojih su najznačajnije genologija, poetika i književna semiotika. S obzirom na sve prisutniju teoriju književnosti kao diskursa (npr. Robert Hodge i Marko Juvan), stilistika se prirodno povezala s teorijom diskursa.

Najnovije vrijeme pokazuje potrebu za unifikacijom lingvističke i književne stilistike zbog sveprožimajuće teorije diskursa. To se zbiva u području integralne stilistike. Iako smo u ovom trenutku skeptični prema donošenju nekih općih i kvalifikacijskih sudova, pozdravljamo težnju prema kvalitetnom definiranju njezinih polazišta.

Posebnu pozornost poklanjamo i stilističkoj kritici kao valorizacijskoj paradigmi književnih tekstova. Bitan je njezin status unutar književne stilistike i moguća izgradnja složenijih metoda za njezinu teoriju i prasku. U tom smislu, nastavljamo se na zasede Rolanda Barthesa i Svetozara Petrovića.

Cilj ovoga temata skupljanje je teorijskih i praktičnih radova vezanih za stil i stilistiku u bilo kojoj jezičnoj uporabi. U teorijskom smislu, zanimali bi nas prijedlozi i polazišta novih mogućih definiranja temeljnih stilističkih kategorija (stil, stilem, ekspresivnost, afektivnost, stilematičnost, stilogenost, estetičnost), daljnji razvoj kritičke metode u prijenosu lingvističkih metoda u književnu stilistiku, nove mogućnosti podjele funkcionalnih stilova s naglaskom na razradi internetskog i medijskog stila u digitalnom okruženju, lingvističke stilistike s novim predznacima (poglavito u kognitivnoj i semiotičkoj stilistici), statusu književne stilistike i reorganizaciji književnoteorijskih disciplina te razvojem polazišta u integralnoj stilistici. U praktičnom smislu, očekujemo stilističke analize neograničenih pisanih i govornih diskursa koji će pokazati stilsku raznolikost današnjeg vremena. Jako bi nas zanimala stilistika tekstova sa slikovnim priložima, onih u medijskom okruženju i onih proizvedenih umjetnom inteligencijom.

Pozivamo znanstvenike iz Hrvatske i inozemstva kako bi doprinijeli novim uvidima na stil i stilistiku. Prije svega stilističare, a onda i književne teoretičare te lingviste

svih profila koji u istraživačkom radu imaju dodirne točke sa stilistikom kako bi obogatili ova razmatranja u današnje vrijeme inter- i transdisciplinarnosti.

Radovi za tematski svezak primaju se na csi.unizd@gmail.com do 1. svibnja 2024. Planirano je da svezak izađe u prosincu 2024.

Upute za oblikovanje članaka dostupne su na mrežnoj stranici: <https://hrcak.srce.hr/csi>.

Urednik temata:

Tin Lemac

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku

Grafičko oblikovanje i prijelom / *Graphic design and layout*
SVEUČILIŠTE U ZADRU / UNIVERSITY OF ZADAR

Naklada / *Edition*
250 PRIMJERAKA / 250 COPIES

Tisak / *Printed by*
TISKARA ZELINA D.D.